

Sprawozdanie z XXIII Krajowej Konferencji Dydaktyków Przedmiotów Przyrodniczych (Jaworze, 24.09–26.09.2019)

ALICJA WALOSIK*, MAREK GUZIK

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Jaworze to niewielka miejscowość w pobliżu Bielska-Białej. To właśnie tutaj w dniach 24–26.09.2019 r. odbyły się obrady XXIII Krajowej Konferencji Dydaktyków Przedmiotów Przyrodniczych pt. Aktywna edukacja drogą do zrozumienia przyrody. Głównym organizatorem spotkania był Zakład Dydaktyki Nauk Przyrodniczych Instytutu Biologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. W realizacji wydarzenia wzięły również udział następujące instytucje: Muzeum Fauny i Flory Morskiej i Śródlądowej w Jaworzu, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego oraz Sekcja Dydaktyki Biologii Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika.

Zdjęcie 1. Muzeum Fauny i Flory Morskiej i Śródlądowej w Jaworzu
(fot. M. Guzik)

*alicja.walosik@up.krakow.pl

Na miejsce obrad Jaworze nie zostało wybrane przypadkowo. Tutaj, na południu Polski, znajduje się wspomniane Muzeum Fauny i Flory Morskiej i Śródlądowej, co jest ewenementem w skali kraju. Nauczyciel biologii ze szkoły podstawowej – Grzegorz Olejnik – od kilku lat, we współpracy z pracownikami UP z Krakowa, prowadzi projekty edukacyjne z biologii i ochrony środowiska. Dzięki jego zaangażowaniu, wsparciu dyrekcji szkoły i władz gminy uczniowie mogą uczestniczyć w ciekawych zajęciach organizowanych w kilku uczelniach Polski. Podczas poprzedniej Konferencji Dydaktyków Przedmiotów Przyrodniczych we Wrocławiu był referowany jeden z projektów realizowanych w szkole w Jaworzu. Z tego powodu jednogłośnie stwierdzono, że to w tej miejscowości odbędzie się kolejne spotkanie.

Muzeum Fauny i Flory Morskiej i Śródlądowej jest znane dydaktykom biologii, a obszerny artykuł na temat tej instytucji i realizowanych przez nią projektów został opublikowany w 2016 roku (Guzik i Walosik, 2016).

Propozycja współorganizacji konferencji została wsparta finansowo i organizacyjnie przez dyrektora Szkoły Podstawowej nr 2 w Jaworzu i MFiFMiŚ – Barbarę Szermańską – oraz wójta gminy Jaworze – Radosława Ostalkiewicza.

Konferencję otworzyła dr hab. Alicja Walosik, prof. UP, kierownik Zakładu Dydaktyki Nauk Przyrodniczych Instytutu Biologii UP. Następnie gości przywitała dr hab. Ilona Żeber-Dzikowska, prof. UJK, przewodnicząca Sekcji Dydaktyki Biologii Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika.

Wójt, Radosław Ostalkiewicz, przedstawił historię Jaworza, omówił obecną sytuację i plany rozwoju gminy. Uczestnicy z dużym zainteresowaniem i uznaniem przyjęli jego wystąpienie, tym bardziej że dr Ostalkiewicz z zaangażowaniem wspiera projekty edukacyjne i inwestycje realizowane w szkole w Jaworzu oraz w muzeum.

Na koniec uczestników przywitała dyrektorka szkoły podstawowej i muzeum, Barbara Szermańska.

Trzydniowa konferencja, poświęcona tematyce aktywnej edukacji, miała zróżnicowany charakter: w pierwszy i ostatni dzień odbyła się prezentacja referatów, natomiast dzień drugi w całości przeznaczono na zajęcia w terenie. Przedstawiono 23 referaty i 2 postery, które dotyczyły głównie problemów edukacji przyrodniczej, realizowanej w formie zajęć terenowych. Między innymi wygłoszono referat dotyczący wniosków z prowadzenia innowacji dydaktycznej w gimnazjum w Jaworzu – projektu „Akademia młodego przyrodnika” w UMCS w Lublinie oraz działań przyrodniczo-edukacyjnych, realizowanych w ramach Ptasiego Azylu w Zielonej Górze.

Kolejna grupa tematów przedstawianych przez uczestników z UP z Krakowa oraz UW koncentrowała się na kształceniu u uczniów kompetencji kluczowych oraz informacyjno-komunikacyjnych przy zastosowaniu metody naukowej.

Interesująco omówiono zagadnienie pracy domowej – jej pozytywne i negatywne aspekty. Zostały wskazane najczęściej popełniane błędy przy jej realizacji przez nauczycieli i uczniów, ale także przedstawiono korzyści płynące z jej właściwego zastosowania w praktyce szkolnej.

Referenci z UJK, UW i UMCS zwrócili uwagę na konieczność prowadzenia edukacji wśród różnych grup wiekowych – od przedszkola do uniwersytetu III wieku, a także na pracę z uczniem szczególnie uzdolnionym w zakresie motywowania i wspierania jego rozwoju emocjonalno-społecznego oraz twórczego myślenia. Istotny jest tu problem zróżnicowania metod kształcenia w zależności od wieku odbiorców, a co za tym idzie – konieczności wieloaspektowego kształcenia nauczycieli przygotowujących się do tych zadań.

Zdjęcie 2. Obrady uczestników konferencji

(fot. E. Rozej-Pabijan)

Duże zainteresowanie wzbudziły referaty zaprezentowane przez przedstawicielki Zespołu Edukacji, Turystyki i Rekreacji ZPKWM w Krakowie, Annę Boguś i dr Katarzynę Śni-górką, które omówiły metodykę zajęć prowadzonych na terenie parków krajobrazowych województwa małopolskiego; zwróciły uwagę na możliwość pomocy w prowadzeniu zajęć terenowych, oferowaną przez zespoły edukatorów zatrudnionych w parkach krajobrazo- wych.

Realizacją powyższych założeń były zajęcia w terenie, zorganizowane w pobliskiej Wapienicy. Prowadzili je Anna Boguś z ZPKWM oraz Bartosz Czader – pracownik Muzeum FiFMIŚ w Jaworzu.

Zdjęcie 3. Zajęcia w Dolinie Wapienicy

(fot. E. Rozej-Pabijan)

Zdjęcie 4. Salamandra plamista

(fot. M. Guzik)

Po wycieczce uczestnicy udali się do Muzeum Flory i Fauny Morskiej i Śródlądowej, gdzie zostali przywitani przez dyrektorkę muzeum – Barbarę Szermańską, która krótko przedstawiła historię placówki. Wspomniała o roli wieloletniego opiekuna muzeum, nauczyciela biologii, Andrzeja Stąsieka, oraz o merytorycznej opiece nad zbiorami pracowników IB UP z Krakowa. Podkreśliła, iż specyfiką muzeum jest to, że przewodnikami są tu uczniowie. Następnie uczestnicy konferencji udali się do sali wystawowej, gdzie zostali oprowadzeni przez takich właśnie przewodników.

Zdjęcie 5. Zajęcia w muzeum w czasie obrad konferencji
(fot. E. Rożej-Pabijan)

Uczniowie zaprezentowali się bardzo profesjonalnie. Z wielkim zaangażowaniem przedstawiali kolejne muzealne eksponaty, wyczerpująco odpowiadali na pytania. Odwiedzający – specjaliści w dziedzinie biologii – byli zaskoczeni ich wiedzą. Uczestnicy konferencji podkreślali znaczenie muzeum w kształtowaniu postaw społecznych uczniów i zdobywaniu przez nich wiedzy, a także zaangażowanie w kształcenie nauczyciela biologii Grzegorza Olejnika oraz pracowników muzeum: Bartosza Czadera i Andrzeja Stąsieka. Kolejnym punktem odwiedzin w muzeum było wyświetlenie filmów ukazujących przyrodę okolic Jaworza.

Konferencja odbyła się w Centrum Zdrowia i Rehabilitacji Villa Barbara. W imieniu organizatorów oraz uczestników serdecznie dziękujemy Centrum za zorganizowanie pobytu i kompleksową obsługę konferencji.

Literatura

Guzik, M., Walosik, A. (2016). Muzeum Morskie u podnóża Gór. *Edukacja Biologiczna i Środowiskowa*, 3, 136–139.